

Semnal editorial: Studiile de strategie și politici SPOS 2018

Institutul European din România vă invită să parcurgeți studiile de strategie și politici (SPOS) elaborate în cursul anului 2018.

Având drept principal obiectiv sprijinirea factorilor de decizie în fundamentarea pozițiilor României în cadrul mecanismelor comunitare, proiectul SPOS a abordat subiecte extrem de actuale pe agenda europeană.

Temele de cercetare au vizat:

1. Cadrul Financiar Multianual post-2020: riscuri și oportunități pentru România (coordonator *Daniel Dăianu*);
2. Revitalizarea Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării - între priorități politice și interese economice (coordonator *Sorin Ioniță*);
3. Tranziția către o economie circulară. De la managementul deșeurilor la o economie verde în România (coordonator *Valentina Elena Târțiu*);
4. Pilonul european al drepturilor sociale: reducerea inegalităților și a decalajelor sociale în România. Evoluții ale politicilor și inițiativelor europene din domeniul tineretului (coordonator *Dragoș Nicolae Pîslaru*).

Tematica variată, autorii de marcă ai studiilor, rezultatele aplicate ale cercetării și utilitatea lor în procesul de fundamentare a deciziilor sunt tot atâtea factori ce recomandă lectura atentă a acestor lucrări.

Mulțumim, pe această cale, cercetătorilor-autori și reprezentanților MAE și ai celorlalte ministere, participante la grupurile de lucru, pentru aportul deosebit în procesul cercetării.

Studiile sunt disponibile online pe site-ul IER, la secțiunea [Publicații](#).

Oana Mocanu
Biroul Studii și Analize

eveniment

CEPS Ideas Lab 2019 - opțiuni de politici europene

În perioada 21 - 22 februarie 2019, Center for European Policy Studies (CEPS) a organizat la Bruxelles evenimentul anual - CEPS Ideas Lab. Aflat la cea de-a șasea ediție, laboratorul de idei a avut ca temă principală opțiunile și alegerile Europei. Acest fapt s-a reflectat în discuțiile cu privire la valorile comune europene și la relația dintre instituțiile europene și suveranitatea națională. Pornind de la premisa că, atât instituțiile, cât și valorile se află sub amenințarea unui populism accentuat, pe care unii oameni politici îl folosesc pentru câștiguri electorale de scurtă durată, organizatorii au adus în prim-planul dezbaterii alegerile pentru Parlamentul European și reuniunea Consiliului European, programate pentru mai 2019.

În plus față de edițiile anterioare ale evenimentului, organizatorii au pregătit și un raport¹ cu privire la prioritățile de politici din cadrul Comisiei Juncker, analizând ce anume s-a făcut până în ...pag 2

în acest număr

- 3 *Model European Union Iași 2019*
- 5 *Conferința interparlamentară privind Politica Externă și de Securitate Comună*
- 5 *Parlamentul European a invitat ONG-urile de tineret la consultări*
- 6 *Fila de terminologie: Dejudiciarizare*

CEPS Ideas Lab 2019 - opțiuni de politici europene

...prezent, și referindu-se la recomandările de politici care ar putea fi luate în considerare pentru următorul mandat. Printre sugestiile realizate de echipa de autori se numără și următoarele: implementarea unei evaluări periodice cu privire la starea democrației, a statului de drept și a drepturilor fundamentale în toate țările membre; adoptarea unei „Uniuni a Migrației” bazată pe o mai mare solidaritate și supervizare intra-europeană, incluzând aici și o Agenție pentru Azil, Pază Europeană de Frontieră și de Coastă care să fie integral funcțională. De altfel, raportul a fost prezentat chiar în prima zi a conferinței, cu ocazia discursului susținut de **Frans Timmermans**, vicepreședinte al Comisiei Europene și candidat principal la următoarele alegeri europene.

În ceea ce privește modul de organizare a sesiunilor din cadrul evenimentului, acestea s-au desfășurat în paralel, cu excepția celor plenare, și au fost structurate pe teme precum: economia digitală, reglementare și inovare; energie; comerț; finanțe; economie; Europa socială; drepturi și securitate; instituții; Europa în lume; Regatul Unit și Uniunea Europeană; agricultură. Prima sesiune la care am luat parte alături de colegul **Mihai Sebe**, Biroul Studii și Analize, a fost axată pe ceea ce cred cetățenii despre Uniunea Europeană și cum anume vor vota la următoarele alegeri. Au luat cuvântul cu această ocazie următorii invitați: **Wolfgang Wessels** (Profesor în cadrul Școlii pentru Guvernanță Transnațională, European University Institute), **Simon Hix** (Profesor în cadrul London School of Economics and Political Science), **Philipp Schulmeister** (Directorul Unității pentru Sondare Publică, Parlamentul European), **Aart de Geus** (Președinte al Consiliului Director, Bertelsmann Stiftung) și **Nicolas Bécuwe** (Director, Kantar Public).

Principalele idei exprimate au fost următoarele: 2/3 din cetățenii europeni cred că trecutul a fost mai bun și au un sentiment ridicat de nostalgie; într-o lume cu tot mai mult spațiu de desfășurare, oamenii tind să se orienteze către spațiile închise care le pot da siguranță și stabilitate; nu am avut niciodată un asemenea record de oameni care să sprijine apartenența la Uniunea Europeană, din 2007 încoace (72% media europeană); mai bine de 40% au încredere în Uniunea Europeană (procentul a mai crescut față de 2014); pentru prima dată din 2014 încoace, cetățenii europeni sunt înclinați să creadă că vocea lor contează în UE; mai puțin de 20% dintre europeni au încredere în partidele politice (în România procentul este de doar 17%); migrația este o temă prioritară pentru cetățeni, dar nu este singura (53% dintre români sunt preocupați de aspectele economice).

Pentru discursul² din deschiderea oficială a evenimentului a fost invitat să ia cuvântul **Mugur Isărescu**, guvernatorul Băncii Naționale a României. Cu această ocazie, a făcut câteva referiri cu privire la următoarele aspecte: dezbaterile de față este cu atât mai importantă cu cât are loc într-un moment de relativă încetinire a creșterii economice la nivel european și de erodare a multilateralității, precum și de propagare a conflictelor comerciale; redresarea economică din ultimii ani a depins în măsură covârșitoare de operațiunile neconvenționale efectuate de principalele bănci centrale și de ratele foarte scăzute ale dobânzilor; inflația foarte scăzută îi determină pe unii să afirme că normalizarea politicii monetare ar trebui să mai aștepte încă, dar nu trebuie subestimate efectele negative.

Ulterior, în discursul susținut de **Frans Timmermans**, vicepreședinte al Comisiei Europene și spitzkandidat din partea socialiștilor europeni la alegerile din mai 2019, au fost exprimate mai multe propuneri cu privire la viitorul Comisiei Europene. Începând prin a spune că, pentru prima dată după cel de-Al Doilea Război Mondial, avem un președinte american care crede într-o Europă slăbită, din care să poată beneficia de pe urma avantajelor tranzacționale, a oferit apoi o privire de ansamblu asupra Europei. În acest sens, a afirmat că sunt posibile două scenarii:

- **Opțiunea 1:** ne întoarcem la construcția națională, ca să încercăm să găsim soluții pentru cetățenii noștri; deseori această gândire se combină cu diverse tipuri de naționalism (care înseamnă și să ai anumiți dușmani pe care îi proiectezi în acest fel); dacă nu le poți oferi oamenilor soluții, dă-le, cel puțin, țapi ispășitori - gândesc mulți, iar alții folosesc antisemitismul drept argument pentru tot ceea ce se întâmplă rău în societate;
- **Opțiunea 2:** trebuie să acționăm împreună ca europeni; există acest sprijin pe care îl avem din partea cetățenilor europeni și o bună parte înțelege că împreună suntem mai puternici; am descoperit, ca urmare a Brexit, că dacă tot continui să ataci Uniunea Europeană în cele din urmă se va produce un impact negativ, chiar dacă înainte am fi putut considera că este indestructibilă.

Tot cu rol de recomandări, au fost prezentate și următoarele idei: dacă e un singur lucru pe care Uniunea Europeană trebuie să se concentreze acesta ar fi un parteneriat sustenabil cu Africa; trebuie să avem în vedere creșterea demografică din Africa, ce va presupune acest lucru pentru Europa, atât ca presiune migraționistă, dar și ca oportunitate pentru piața europeană a muncii; fiecare stat membru ar trebui să aibă un salariu minim, astfel încât cetățenii europeni să beneficieze de un grad mai mare de bunăstare socială; Obiectivele de Dezvoltare Durabilă ar trebui să reprezinte un element central al următoarei președinții a Comisiei Europene.

Într-o altă sesiune la care am participat s-a discutat despre viitoarea configurație a Parlamentului European. Au fost invitați să ia cuvântul: **Doru Frățescu** (CEO, VoteWatch), **Job van den Berg** (Consilier, Reprezentanța Permanentă a Olandei la Uniunea Europeană), **Tobias Gerhard Schminke** (Fondator, Europe Elects) și **Sophia Russack** (moderator și cercetător CEPS). În cadrul sesiunii a fost prezentată cercetarea realizată de cei de la Europe Elects³ referitoare la previziunile lor pentru următoarele alegeri europarlamentare. De asemenea, au fost amintite câteva aspecte privind: forțele de centru dreapta și de centru stânga scad ca număr de voturi; cele mai importante subiecte care sunt aduse în dezbateri sunt cele legate de migrație, datorie publică și terorism; liberalii vor profita de pe urma fragmentării scenei politice, acumulând mai multe voturi în favoarea lor; marea coaliție (PPE și S&D) nu va avea suficiente voturi ca să dețină majoritatea în viitoare legislatură și va trebui să se asocieze cu alte formațiuni.

Cea de-a doua zi a evenimentului a inclus și o sesiune plenară cu privire la summitul de la Sibiu, programat să aibă loc la începutul lunii mai 2019. În cadrul sesiunii, au fost invitați să ia cuvântul mai mulți reprezentanți oficiali ai statelor membre: **Jacek Czaputowicz** (Ministrul Afacerilor Externe, Polonia), **Paolo Gentiloni** (Membru al Parlamentului italian și fost Prim-ministru al Italiei), **Andreja Metelko-Zgombić** (Secretar de Stat, Croația), **Fredrik Reinfeldt** (fost Prim-ministru, Suedia) și **Daniel Gros** (Director Cercetare, CEPS). Cu această ocazie, au fost exprimate idei precum: istoria nu s-a încheiat și a venit să-și ia revanșa în Europa, alegând statele naționale în detrimentul Uniunii în ultimii 10-15 ani; în Bruxelles, democrația este înțeleasă ca fiind eficientă atunci când cetățenii aleg guvernul potrivit; dacă relația transatlantică va fi văzută din perspectivă pur economică vom avea mari probleme; **sistemul democrației liberale este atacat, iar valorile europene au nevoie să fie apărate mai mult ca oricând.**

Această ultimă afirmație a fost și una dintre concluziile principale ale evenimentului. Diverși vorbitori, aparținând fie zonei guvernamentale, de cercetare sau non-guvernamentale, s-au referit la pericolele care pândesc Uniunea Europeană atât din interior, cât și din exterior. Fie că este vorba despre campanii de dezinformare, de candidați extremiști care vor ajunge poate să ocupe un loc în Parlamentul European, în final este vorba despre continuitatea proiectului european în vremuri incerte. Iar participarea civică și politică a cetățenilor **trebuie încurajată în special prin mersul la vot, ca simbol al democrației și nu ca obligație recurentă.**

Eliza Vaș
Biroul Studii și Analize

1 Raportul este disponibil în limba engleză și poate fi descărcat de aici: <https://www.ceps.eu/publications/what-comes-after-last-chance-commission-policy-priorities-2019-2024>.

2 Discursul este disponibil în limba română la adresa: <https://www.bnro.ro/Discurs-in-cadrul-evenimentului-CEPS-Ideas-Lab-cu-tema-Europe's-Choice-19253.aspx>.

3 Mai multe informații sunt disponibile la: <https://europeelects.eu/>.

Model European Union Iași 2019 - prilej de lucru în echipă pentru tineri din 18 țări

Asociația Studenților la Drept a Universității „Al. I. Cuza” Iași a organizat în perioada 5 - 10 martie 2019 cea de-a treia ediție a simulării de proces decizional - Model European Union Iași 2019. Aflat sub Înaltul Patronaj al Reprezentanței Comisiei Europene în România, evenimentul a avut ca parteneri mai multe instituții publice și organizații non-guvernamentale, precum: Institutul European din România (IER), Facultatea de Drept - Universitatea „Al. I. Cuza”, Europe Direct Iași, Bringing Europeans Together Association (BETA) și Asociația pentru Ecologie și Dezvoltare Durabilă.

Model European Union este un proiect ce a fost implementat în principalele orașe ale Uniunii Europene, cu scopul de a reuni tineri din statele membre UE și nu numai pentru a simula, într-un mod cât mai realist, procesul legislativ al principalelor instituții europene. Dată fiind preluarea de către România a președinției Consiliului Uniunii Europene, organizatorii ediției din Iași au urmărit să atragă atenția acestui fapt prin alegerea subiectelor de dezbateri în

conformitate cu agenda și prioritățile statului român pentru viitorul european, vizând astfel două propuneri legate de măsurile pentru combaterea efectivă a conținutului ilegal online și Fondul European de Apărare.

sursa: Europe Direct Iași

eveniment

Cu această ocazie, mai bine de 60 de tineri participanți (18 - 28 de ani), veniți din diferite state membre ale Uniunii, dar și din afara ei (Republica Moldova, Ucraina, Turcia, Statele Unite ale Americii ș.a.) au luat parte la lucrările din cadrul comisiilor de specialitate și au dezbătut în ședințele plenare rezoluțiile finale pe temele propuse. Pe data de 9 martie, a fost programată și ceremonia de închidere a evenimentului, prilej cu care au fost invitați să ia cuvântul reprezentanții mai multor instituții: **Ioana Maria Costea** (Facultatea de Drept, Universitatea „Al. I. Cuza” Iași), **Oana Mocanu** și **Eliza Vaș** (Biroul Studii și Analize, Institutul European din România), **Paul Matei** (Centrul de Informare Europe Direct Iași) și **Emanuel Zanoschi** (voluntar al Biroului de Informare al Parlamentului European).

În calitate de reprezentant al Institutului European din România, Oana a vorbit despre cum un proiect finanțat de către Comisia Europeană a ajuns să reprezinte o instituție de sine stătătoare. Mai exact s-a referit la următoarele activități derulate în cadrul IER: realizarea studiilor de impact (PAIS) în perioada 2000 - 2006, cu ajutorul cărora a fost fundamentată aderarea României la Uniunea Europeană; implementarea proiectului de Studii de Strategie și Politici (din 2007 și până în prezent), ce a inclus cercetări pe diverse politici sectoriale europene și teme de actualitate; formarea a peste 1000 de funcționari publici în anii de preaderare, care au ajuns mai apoi să lucreze inclusiv la Bruxelles; publicarea neîntreruptă a revistei academice *Romanian Journal of European Affairs* și organizarea a sute de evenimente de specialitate; implicarea IER în pregătirea României pentru preluarea președinției Consiliului Uniunii Europene (formarea funcționarilor publici, organizarea de evenimente, realizarea de consultări cetățenești etc.). Referindu-se la experiența profesională de aproape 20 de ani în domeniul afacerilor europene, Oana a afirmat următoarele: „Astăzi, Uniunea Europeană nu mai este doar un vis pentru noi. Reprezintă un fapt concret, făcând parte din prezentul și viitorul nostru. Apartenența la familia europeană ne-a ajutat să beneficiem de stabilitate și de posibilități de dezvoltare a țării. În același timp, Uniunea Europeană rămâne o provocare. Ținând cont de tendințele naționaliste și eurosceptice, care au devenit mult mai vocale în întreaga Europă, trebuie să fim atenți la asigurarea continuității proiectului european. Stabilitatea și pacea, libertatea de mișcare, coeziunea, solidaritatea și oportunitățile pentru tineri, sunt, din punctul meu de vedere, argumente în favoarea dezvoltării Uniunii”.

Ulterior, Eliza a vorbit despre perspectiva alegerilor europarlamentare din mai 2019, menționând două tipuri de scenarii: consolidarea proiectului european sau destabilizarea acestuia. Amintind faptul că aproape 1/3 din voturi sunt preconizate a fi îndreptate către candidații eurosceptici sau extremiști, a făcut referire la aspectele ce pot caracteriza următoarele alegeri. Dacă e să considerăm lucrurile pozitive (cel puțin în aparență), vedem că oamenii care nu se simt reprezentați de partidele tradiționale vor avea noi opțiuni din care să aleagă, iar diversitatea în cadrul Parlamentului European va fi una mai mare, cu noi idei și atitudini ce se vor face cunoscute. De asemenea, vor putea fi promovate noi priorități politice de către următorii aleși sau aduse în discuție altele mai vechi care nu au avut parte de suficient spațiu de expunere (securitatea frontierelor,

modelul social ș.a.). Pe de cealaltă parte, pot fi preconizate mai multe aspecte negative: cetățenii europeni vor fi reprezentați și de oameni politici care nu cred în proiectul european și care nu ar dori să contribuie la viitorul său; noii aleși vor avea instrumentele necesare pentru a lua decizii în favoarea diminuării integrării europene sau chiar a limitării statutului de membru la Uniunea Europeană; mai mulți candidați cu afilieri extremiste au fost identificați ca având legături cu activități de propagandă anti-europeană și dezinformare, astfel că influența externă în cadrul Parlamentului European poate să reprezinte un pericol demn de luat în seamă.

sursa: Europe Direct Iași

La începutul intervenției, Eliza a realizat un mic exercițiu prin care a întrebat sala despre scenariile pe care le consideră cele mai viabile cu privire la alegeri. Câțiva au fost de părere că în urma alegerilor europarlamentare, proiectul european va fi unul consolidat, în timp ce un număr similar de participanți a afirmat că Uniunea Europeană va fi destabilizată. Cea mai mare parte a celor prezenți în sală a ales răspunsul potrivit căruia lucrurile vor rămâne la fel. Acest vot a fost și prilej de dezbateră în cadrul secțiunii de *Întrebări și Răspunsuri*, când diverși participanți au afirmat faptul că trebuie să vorbim mai mult despre problemele cu care se confruntă Uniunea, fiindcă altfel doar o să ajungem să credem că toate vor rămâne așa cum le cunoaștem în prezent. În plus, au mai fost adresate câteva comentarii cu privire la aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, integrarea României în spațiul Schengen sau prioritățile politice legate de aderarea unor state din Parteneriatul Estic.

Cei prezenți la eveniment au reușit să surprindă cu succes starea de fapt a lucrurilor, concluzie care i-a determinat să fie și mai activi în promovarea valorilor europene. De aceea, evenimente precum Model European Union Iași 2019 au un rol deosebit în formarea gândirii critice, abilităților de dezbateră și negociere în rândul tinerilor fiindcă prin discutarea unor subiecte care fac parte din agenda reală a Uniunii Europene nu doar că înțeleg mai bine procesul decizional, dar se simt mult mai apropiați de proiectul european.

Eliza Vaș
Biroul Studii și Analize

Parlamentul României: Conferință privind Politica Externă și de Securitate Comună

Sursa: www.parl2019ro.eu

În perioada 7-8 martie 2019 a avut loc, la București, Conferința interparlamentară privind Politica Externă și de Securitate Comună și Politica de Securitate și Apărare Comună (PESC/PSAC). Scopul său a fost de a asigura o platformă pentru schimbul de informații și bune practici între comisiile din cadrul parlamentelor naționale ale statelor membre care activează în domeniul politicii externe, de securitate și apărare, Parlamentul European și Comisia Europeană.

Principalele obiective ale acestei conferințe au fost reprezentate de: consolidarea securității, asigurarea păcii, promovarea cooperării internaționale și avansarea democrației. Acest eveniment reunește până la șase membri ai fiecărui parlament național din statele membre și până la 16 reprezentanți ai Parlamentului European.

Prima reuniune în acest format a avut loc în anul 2012 în Cipru. Începând cu acea dată, evenimentul se organizează de două ori pe an în statul membru care deține președinția rotativă a Consiliului UE.

În cadrul reuniunii de la București au fost abordate teme precum Parteneriatul Estic, importanța strategică a Mării Negre pe agenda UE, mobilitatea militară, Cooperarea Structurată Permanentă (PESCO), Strategia UE pentru Regiunea Dunării, securitatea cibernetică și războiul hibrid, respectiv o perspectivă credibilă pentru extindere și un angajament consolidat al UE în zona Balcanilor de Vest.

Evenimentul s-a bucurat de o participare la nivel înalt din partea oficialilor români și europeni. Discursul de deschidere a Conferinței, susținut de Președintele Senatului, domnul Călin Popescu-Tăriceanu, a subliniat principalele elemente ale mesajului românesc și anume nevoia de „coeziune și solidaritate ancorate într-o viziune de viitor partajată.”. În opinia sa „această viziune pierde treptat din coerență, iar politicile adoptate după îndelungi eforturi cu scopul de a o susține încep să-și piardă din finalitate în urma crizelor recente care au afectat societățile noastre” în paralel cu „contestarea legitimității actualei Comisii Europene”.

Declarația finală a copreședinției a trecut în revistă principalele teme discutate subliniind faptul că „este momentul ca Uniunea Europeană să dezvolte politici externe și de securitate comune (PESC) autentice pentru a-și promova interesele, principiile și valorile în raport cu problemele crescânde cu care se confruntă, în special în vecinătatea sa.”

Pentru mai multe detalii a se vedea http://www.parl2019ro.eu/eu/dp.events?id_evn=4&idl=1

Mihai Sebe
Biroul Studii și Analize

Parlamentul European a invitat organizațiile non-guvernamentale de tineret la consultări

Pe data de 7 martie 2019, Parlamentul European (PE) a organizat consultarea „Spune-ți părerea cu privire la ce ar trebui să facă PE pentru tineri”. Evenimentul a fost realizat de către Unitatea Youth Outreach din cadrul Parlamentului și a implicat mai bine de 80 de reprezentanți ai diverselor organizații non-guvernamentale europene, naționale sau locale. Cu această ocazie, am reprezentat organizația YMCA Europe (în calitate de membru al [Grupului de Politici de Tineret](#)) și am luat parte la discuțiile facilitate de către [Ian Andersen](#), consilier pe leadership participativ în cadrul Comisiei Europene.

Unitatea Youth Outreach a fost creată de Parlament în anul 2018, cu scopul de a dezvolta echipa care organizează Evenimentul european al tineretului (EYE). Promovând principiul pe care se întemeiază EYE, unitatea Youth

Outreach are ca obiectiv să faciliteze un dialog între tinerii europeni și organizațiile europene de tineret pe de o parte și Parlamentul european pe de altă parte. **Laura Popa**, membră a echipei Youth Outreach, ne-a transmis următoarele: „*Ne străduim să creăm și să menținem acest dialog și să le dăm tinerilor o voce, pentru a le hrăni interesul pentru Uniunea Europeană și pentru a-i încuraja să participe activ în viața democratică și în alegeri.*”

Astfel că, în cadrul evenimentului de pe 7 martie, am pus în practică aceste deziderate ale unității Youth Outreach. Mai exact, am participat în prima parte la o sesiune de tip „World Café” în care am răspuns la întrebări precum: ce înseamnă alegerile europarlamentare pentru tine și organizația ta; care sunt obstacolele pe care le vezi pentru tine și ONG-ul din care faci parte cu privire la mersul la

vot; ce fel de contribuție crezi că ai putea aduce astfel încât să-i încurajezi pe tinerii cu care lucrezi să participe la vot.

Câteva dintre ideile care s-au desprins din discuțiile avute au vizat următoarele: tinerii cetățeni nu înțeleg de multe ori cum funcționează Uniunea Europeană și ce anume face pentru ei, astfel că nu sunt foarte dispuși să meargă la vot; mulți nu votează fie că le lipsesc informațiile de care au nevoie pentru a lua o decizie sau pentru că nu sunt interesați cu privire la ce se întâmplă după alegeri; s-a afirmat că este important să nu le spunem oamenilor pentru ce anume să voteze, ci mai degrabă să-i ajutăm să facă alegeri informate; pentru a face acest lucru e important să promovăm ce este bun în legislația europeană, dar în egală măsură să discutăm și despre problemele pe care le întâmpină Uniunea.

Un alt aspect care a fost menționat în dezbaterile avute a fost cel al votului pentru candidații eurosceptici/extremiști. Mai mulți participanți au spus că mulți dintre cei care votează pentru astfel de partide nu fac acest lucru deoarece cred cu toată tăria în alternativa pe care o au, ci în semn de frustrare față de partidele tradiționale. De aceea, este foarte important să purtăm discuții deschise inclusiv cu cei care au o părere diferită față de a noastră și să îi întrebăm cum anume văd ei viitorul Uniunii Europene.

O altă activitate din cadrul întâlnirii a fost axată pe propunerile venite din partea celor prezenți cu privire la îmbunătățirea interacțiunii dintre Parlamentul European și tineri. Astfel, au fost prezentate mai multe sugestii privind: ameliorarea accesului la vot pentru tinerii cu

dizabilități; sprijinirea dezvoltării gândirii critice a tinerilor și a alfabetizării media; încurajarea candidaților tineri pentru alegeri; transmiterea informațiilor oficiale într-o manieră cât mai ușor de înțeles prin reducerea jargonului; promovarea rezultatelor obținute în fostele legislaturi astfel încât să existe imagini mai clare cu privire la ce se poate obține în urma procesului decizional.

Toate aceste idei au fost generate în urma exercițiilor de leadership participativ, facilitate de către Ian Andersen. Iar cu această ocazie, i-am adresat câteva întrebări cu privire la modul în care Comisia Europeană și Parlamentul European îi implică pe tineri în consultările pe care le organizează. Ian a menționat că „*Dacă vrem să explorăm realitățile unui sistem complex și să avem rezultate tangibile care sunt relevante pentru cei implicați, ne-am dat seama, la nivelul Comisiei Europene, că cele mai bune metode pe care le putem folosi sunt cele conversaționale și axate pe proces, organizate sub umbrela leadershipului participativ. Am folosit aceste metode din ce în ce mai mult în ultimii 12 ani și am format un număr destul de mare de angajați ai instituțiilor europene, care pot la rândul lor să faciliteze asemenea procese.*”

Cu privire la evenimentul din 7 martie, Ian a spus că „*Prin această acțiune, Parlamentul European și-a dorit să îi implice pe tinerii europeni într-un mod real, bidirecțional, ascultând și înțelegând cum anume ar putea PE să susțină mai bine proiectele pe care organizațiile de tineret vor să le implementeze. Am fost invitat să mă ocup de facilitarea acestei consultări, care a fost precedată de o întâlnire cu organizațiile de tineret ce au birouri deschise și în Bruxelles. La momentul respectiv, am vrut să vedem care sunt nevoile și viziunile pe care le au participanții astfel încât să putem alege ulterior cele mai bune metode pentru consultare*”.

Nu în ultimul rând, Ian s-a referit la „*Comisia Europeană care folosește o abordare participativă într-un număr important de procese interne și în interacțiunile cu stakeholderii. Cele mai recente exemple sunt cele privind Dialogurile Cetățenești sau crearea unei rețele a voluntarilor din Corpul European de Solidaritate. Este cunoscut în instituțiile europene că, dacă vrei să îi implici pe cetățeni și chiar să înțelegi nevoile pe care aceștia le au și ce puteți face împreună, cel mai bine e să te folosești de o serie de procese facilitate care derivă din scopul întâlnirilor și nevoile celor prezenți.*”

Eliza Vaș
Biroul Studii și Analize

terminologie

DEJUDICIARIZARE - concept și termen noi în domeniul juridic

O întrebare adresată de un specialist român care lucrează în domeniul armonizării terminologiei juridice, utilizate în traducerea în limba română a unor documente ale Consiliului Europei referitoare la Justiția pentru minori, ne-a prilejuit analiza de mai jos. Se ridică astfel problema echivalării în limba română a termenului engl. *diversion* în domeniul susmenționat.

În urma cercetării terminologice desfășurate, am ajuns la soluția de echivalare prin termenul rom. *dejudiciarizare*. Am propus această soluție pornind de la echivalentul în limba franceză *déjudiciarisation*. Conceptul a suscitat interesul profesioniștilor dreptului cel puțin din anul 1989, când Michel van de Kerchove a publicat studiul *Les différentes formes de baisse de la pression juridique et leurs principaux enjeux* (<https://www.erudit.org/fr/revues/crs/1989-n13-crs1516316/1002073ar/>, accesat la 14.02.2019).

Am observat că în limba engleză s-au folosit inițial doi termeni, de origine franceză - *dejudicialisation* și *dejudicializing*, și, de asemenea, câteva perifraze (a se vedea tabelul de mai jos):

RO	FR	EN
solicită statelor membre să-și reactualizeze măsurile judiciare și legislative de gestionare a criminalității juvenile în sensul decriminalizării, depenalizării, dejudiciarizării și dezinstituționalizării;	demande aux États membres de moderniser les mesures judiciaires et législatives de gestion de la criminalité des mineurs dans le sens d'une décriminalisation, d'une dépenalisation, d'une déjudiciarisation et d'une désinstitutionalisation;	Calls on the Member States to update judicial and legislative procedures in respect of juvenile delinquency, moving towards decriminalisation, depenalisation and a lessening of the jurisdiction of courts and other institutions;
Propunerea de rezoluție a Parlamentului European privind delincvența juvenilă - rolul femeilor, al familiei și al societății		
Au fost eliminate măsurile care vizau o mai mare armonizare a standardelor, cum ar fi vârsta răspunderii penale, instituirea unor instanțe pentru minori, norme privind dejudiciarizare[a] , care ar fi condus la modificări substanțiale ale sistemelor de justiție penală din statele membre.	Les mesures visant à approfondir l'harmonisation de normes ont été rejetées, comme celles portant sur l'âge de la responsabilité pénale, l'établissement de tribunaux de la jeunesse, les règles concernant la déjudiciarisation , qui auraient exigé d'apporter des modifications substantielles aux systèmes de justice pénale des États membres.	Measures aimed at achieving more harmonisation of standards were discarded, such as the age of criminal responsibility, establishment of youth courts, rules on diversion from justice systems , which would have led to substantial changes of criminal justice systems in Member States.
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR-EN-RO/TXT/?uri=CELEX:52013PC0822&from=FR		
Considerăm că această definiție funcțională a noțiunii „instanță judecătorească” corespunde concepției tradiționale a acestei noțiuni, permițând totodată să se țină seama de tendința actuală a dejudiciarizării examinării anumitor tipuri de contencios, în special de masă, pentru a degreva autoritățile judiciare.	Cette définition fonctionnelle de la notion de «jurisdiction» nous paraît correspondre à la conception traditionnelle de cette notion tout en permettant de tenir compte de la tendance actuelle à la déjudiciarisation du traitement de certains contentieux, notamment de masse, afin d'alléger les autorités judiciaires.	This functional definition of the concept of 'court' seems to me to correspond to the traditional view of that concept, while allowing account to be taken of the current trend towards removing the treatment of some disputes, especially large-volume disputes, from the judicial sphere in order to ease the burden on judicial authorities.
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR-EN-RO/TXT/?uri=CELEX:62015CC0484&from=FR		

Dată fiind noutatea relativă a conceptului (inclusiv prin raportare la sistemul juridic românesc), sursele în limba română sunt puține, iar soluțiile preferate de autori sunt diferite. De aceea termenul nu este înregistrat încă în dicționarele juridice și nici în DEX. Procesul de îmbogățire a limbii fiind continuu, este firesc ca dicționarele să înregistreze cu întârziere cuvinte, termeni deja în uz.

Pentru acest concept, în limba română a fost identificată sintagma „diversiunea de la pedeapsa cu închisoarea” (sursa [aici](#)), precum și împrumutul prin calchiere din engleză „diversiune” (sursa [aici](#)). În ultimul caz, chiar autorii folosesc termenul între ghilimele, semn că îl consideră inadecvat în limba română.

În acest context amintim că baza de date terminologice [IATE](#) oferă pentru termenul engl. *diversion* echivalentul rom. sancțiuni extrajudiciare (IATE ID: 3572971), soluție cu grad de încredere limitat (două stele) pe care nu o susținem, întrucât nu acoperă sensul conceptului definit astfel de UNICEF în [Setul de instrumente privind dejudiciarizarea și alternativele la detenție](#):

„UNICEF a elaborat un set de instrumente privind procedurile judiciare și alternativele la detenție, oferind îndrumare cu privire la modul de garantare a protecției drepturilor copiilor aflați în conflict cu legea în conformitate cu articolul [...] din Convenția cu privire la drepturile copilului. Setul de instrumente oferă consiliere practică cu privire la modul de aplicare a mecanismului de dejudiciarizare și a alternativelor la detenție și include, de asemenea, exemple de proiecte și de alte resurse provenite din mai multe țări pentru a ajuta la punerea în practică a ideilor.

Dejudiciarizarea reprezintă canalizarea condiționată a copiilor aflați în conflict cu legea în afara procedurilor judiciare către un mod diferit de soluționare a problemei în cauză, care să permită tratarea multora - posibil a majorității acestor probleme - de către organisme nejudiciare, evitându-se astfel efectele negative ale procedurilor judiciare oficiale

și un cazier judiciar. „Alternativele la detenție” se referă la măsuri ce pot fi impuse copiilor care sunt în mod oficial judiciarizați prin sistemul de justiție penală, atât în etapa precontencioasă, cât și în etapa pronunțării hotărârii, fără a-i priva de libertate.”

Sușținem această soluție de echivalare având în vedere utilizarea termenului rom. **dejudiciarizare** în legislația secundară și în jurisprudența UE (a se vedea exemplele extrase din baza de date EUR-LEX), precum și în numeroase documente de profil relevante din Republica Moldova (de exemplu [Memorandumul de înțelegere](#) între Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Institutul de Reforme Penale și UNICEF cu privire la finanțarea și implementarea proiectului „Consolidarea mecanismelor de prevenire și dejudiciarizare pentru copiii sub vârsta minimă a răspunderii penale și copiii în conflict cu legea”).

<p>- continuarea punerii în aplicare a politicilor de reabilitare și reinserție socială în justiția penală; promovarea pedepselor neprivative de libertate, a hotărârilor prin care se ordonă prestarea de muncă în folosul comunității, folosirea mai intensă a probațiunii, a liberării condiționate, a dejudiciarizării și a medierii;</p>	<p>- poursuivre la mise en œuvre de politiques de réhabilitation et de réinsertion sociale dans le domaine de la justice pénale; favoriser les peines non privatives de liberté et les ordonnances de travaux d'intérêt général, ainsi qu'un recours accru au sursis probatoire, à la libération anticipée conditionnelle, à la déjudiciarisation et à la médiation;</p>	<p>- Continue to implement rehabilitation and re-socialisation policies in criminal justice; promote use of non-custodial sentences, community orders, reinforced use of probation, early release through parole, diversion and mediation;</p>
<p>https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR-EN-RO/TXT/?uri=CELEX:52014PC0360&from=FR</p>		

Termenul dejudiciarizare intră într-o paradigmă recentă de termeni formați în același mod, cu prefixul privativ de-(des-, dez-): demedicalizare, depenalizare, dereglementare, dezincriminare, dezinstituționalizare etc. Această paradigmă lexicală reflectă totodată o nouă paradigmă culturală.

Mariana Bara, terminolog
Ana-Maria Georgescu, revizor jurist

Redactor-șef: Oana Mocanu
Redactori: Mihai Sebe, Eliza Vaș
Revizie RO: Mariana Bara
Traduceri RO-EN: Oana Mocanu, Ana-Maria Osipov (stagiar)
Grafică & DTP: Mihai Paraschiv

* Textele publicate în acest Newsletter exprimă opinia autorilor și nu reprezintă poziția oficială a Institutului European din România.

ISSN 2065 - 457X

Pentru a primi viitoarele numere ale Newsletterului IER, vă puteți abona accesând următorul link ([click aici](#)).

Institutul European din România
Bld. Regina Elisabeta nr. 7-9, RO - 030016, București, România
Tel: (+4021) 314 26 96/ 133 / Fax: (+4021) 314 26 66
Contact: newsletter@ier.gov.ro
Web: <http://ier.gov.ro>